

Halitzky, Antonius – Miller Jacobus Ferrdinandus:
Sexagena inscriptionum quae ex monumentis
Romanorum in horto Musei Nationalia Hungarici
Acta Mus. Nat. 1818.

/Közölve a Budaörsre vonatkozó részletek./

... Egy Budaörsön talált Mithrast. Budától 1 ¼ órányira 1817. júliusában találtak. Ma a Nemzeti Múzeum kertjében, Pesten látható. Az alakzat, amit ez a homokkőbe vésett dombormű mutat a szokásos kép. Az ifjú Mithras frígiai sapkában, köpennyel a vállán, hosszú nadrágban mutatkozik, bal térdével a bikát földre szorítja. Bal kezével a felső állkapcsánál fogva tartja, a jobb kezével ráirányítja szablyáját a jobb fölső csípőjére. A sebhez fordulva ott van a kutya és a kígyó is és a skorpió a legyőzött állat kiherélésére. A repülő köpeny fölött ott a holló, Mithras hű kísérője. Az állat farka a levegőben van. Az alakzat mindkét oldalán frígiai sapkás fiatalok vannak. A nyugatiak felemelt, a keletre esők leeresztett fáklyákkal. Az alakzat fölött balra látható a megszemélyesített Nap mellképe. Az ifjak fejét szokás szerint sugarak övezik. A kő jobb sarka, ahol a másik ifjú az újholddal a válla fölött megjelenik, le van törve. A két sarok kép között a dombormű fekvő részén még díszítések is vannak /kivétel a tulajdonképpeni Mithras barlang/. Ezek oltárt ábrázolnak.

A kövek nagyságát itt, miként néhány következőnél, nem tudom pontosan megmondani. Engem ugyanis a jelkép jobban foglalkoztatott, mint az anyag amire erősítve volt. Be kell vallanom mégis, hogy a Mithras lapok a szokottól eltérően 3 láb hosszúak /vagy még nagyobbak/ és kb. olyan magasak. Az arra utazók azt állítják, hogy ezek a kövek 4 ½ láb hosszúak és 2 láb 10 coll magasak.

Egyúttal az emlékművekkel együtt 2 feliratot is találtam amelyeket már a Magyar Nemzeti Múzeum kiadott. Mivel ezek csak kevésbé ismeretesek, úgy látom, bár nem szívesen, szükséges ezeket a feliratokat ismertetnem. Néhány összevont betűt, amelyek egyébként jelentéktelenek, mivel ismertetésük oldalakat kívánna, itt most nem ismertethetem.

I. A győzhetetlen Istennek Mithrasnak tiszteletére emelték e templomot Marcus Aurelius Frontinianus és Marcus Aurelius Fronto a II. kiegészítő légiónak katonái.

II. A Napnak tiszteletére Marc. Aurelius Frontinianus és Marc. Aur. Fronto a II. kiegészítő légiónak katonáival templomot építettek IV. Antonius konzulsága idején. /kr. u. 145./ ...

Fordította: Bucsi Lajos